

mæssigt at lade denne omhandlede Bestemmelse udgaa, og jeg skal derfor tillade mig at tilraade at stemme imod Mindretallets Forslag under Nr. 98. — Dernæst ønskede jeg at sige nogle Ord om Endringsforslaget under Nr. 110. Udgangspunktet for Lovforslagets § 160, der bestemmer visse Indskrænkninger i Krigsmænds saavel militære som borgerlige Forsamlings- og Foreningsfrihed, er jo Grundlovens Bestemmelse om dette Forhold. Det har aabenbart været Grundlovens Hensigt at forhindre, at Militære paa en støvende Maade kastede sig ind i den politiske Agitation, og i den Henseende er det ogsaa min Mening, at Grundloven her staar paa det rigtige Standpunkt, og at vi ikke ved Straffeloven bør forsøge paa at begrænse den fulde Mening af, hvad der har været Grundlovens Tanke. Jeg henholder mig i den Henseende til, hvad ogsaa den ærede Ordfører har udtalt derom. Jeg ser derfor ikke rettere end, at det ikke vil være heldigt i denne Lov ingen Bestemmelse at have, der svarer til, hvad Grundloven herom byder. Jeg finder, at det ikke vil være heldigt i en Straffelov, der dog tilsigter at optage samtlige Bestemmelser om Straf for militære Forseelser, ingen at have herom, lige saa lidt som det jo i Praxis vil faae nogen Betydning, da de hidtil gjældende Bestemmelser om den militære Magtfuldkommenhed med Hensyn til Forbud overfor Undergivne ville medføre, at enhver Deltagelse i saadanne Forsamlinger kan forbydes. Altsaa, jeg tror ikke, at det vil være rigtig at udstemme Paragrafen. Derimod har det været det Mindretallets Mening, som har opstillet Endringsforslaget under Nr. 110, at Lovforslagets § 160 vilde kunne modtage nogen Indskrænkning og da ogsaa en saadan Indskrænkning, som kunde betegne et reelt Fremskridt overfor den nugældende Retsstilstand, det nu Bestaaende, og jeg ser ikke rettere end, at der i Virkeligheden ingen Betænkelighed er ved at slutte sig til de Indskrænkninger, som Endringsforslaget i saa Henseende indeholder. De to væsentlige Ting, som man derved ønsker opnaaet, er paa den ene Side dette, at der skal udstedes et særligt Forbud imod Deltagelse i politiske Foreninger og Forsamlinger. Meningen dermed er ikke den, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgfreds (Rimestad) antog, at der i Kraft af denne Bestemmelse ikke skulde kunne udstedes Forbud imod Deltagelse f. Ex. i bestemte Foreningers Møder, thi jeg antager, at, naar der er givet Udgang til at udstede Forbud mod en politisk Forening, saa maa ogsaa dette kunne udstrækkes til, at der kan gives et generelt Forbud imod Deltagelse i en vis politisk Forenings Forsamlinger, men derimod antager jeg det for bestemt, at der ikke i Kraft af Redaktionen her vil kunne udstedes Forbud imod en vis Klasse af Forsamlinger, saaledes som det ærede Medlem, saa vidt jeg tror, udtrykte sig. Udtrykkene her ere efter

min Opfattelse i den Henseende klare; men det er vor Opfattelse af dette Spørgsmaal, at denne Bestemmelse skal indeholde en Garanti imod Mynlighedsmisbrug, og naar det er nødvendigt, at der for hvert enkelt Tilfælde skal udstedes et særligt Forbud, vil det være vanskeligt for Mynlighederne at begaa Misbrug, thi da vil det ganske anderledes blive Gjenstand for en berettiget offentlig Kritik, hvis de militære Mynligheder ere gaaede ud over rimelige Grændser i den Henseende. Det andet Punkt, som vi herved have ønsket opnaaet, er dette: at værne imod Forbud imod Deltagelse i Valgmøder. Jeg antager, at der ikke kan være nogen Tvivl om, at der efter Udtrykkene her, naar der handles om Forsamlinger, til hvilken Indvirkning finder Sted af en dertil kompetent offentlig Mynlighed, da ikke let vil kunne blive Spørgsmaal om andre Møder end netop Valgmøder. Jeg for mit Vedkommende skulde Intet have imod, at Redaktionen blev saaledes, at der udtrykkelig blev sagt, at man derved tænker paa Valgmøder. Jeg har ikke med Hensyn til Redaktionen tænkt paa noget Andet end dette, at Bestemmelsen skulde være et Værn imod militære Autoriteters Misbrug af deres Mynlighed, som kunde gaa ud paa at forhindre Militære i at bruge deres Valgret. Dette er Tanken med Forslaget, og dersom man mener, at Forstaaelsen kunde være tvivlsom, har jeg, som sagt, Intet imod, at det udtrykkelige ændres til, at derved sigtes til de i Valgloven omhandlede Valgmøder. Den høitærede Krigsminister mente, at det ikke var Forslagsstillernes Mening med Forslaget, at en Soldat eller Undergoven — han behøver ikke at være Soldat —, at hvilken som helst Militær i Kraft af denne Bestemmelse skulde kunne blive straffri, desom han, trods et uberettiget Forbud, deltog i et saadant Møde. I den Henseende kan jeg kun udtale, at min Opfattelse deraf er, at Forslaget ikke tilsigter at etablere Straffrihed i dette Tilfælde for den Ulydige. Han vil i dette Tilfælde, som i andre, naar han viser sin Ulydighed overfor en Befaling, der udgaa af et Mynlighedsmisbrug, lige saa lidt over for denne Bestemmelse, som over for andre tilsvarende, kunne blive straffri; thi det, overhoved at være en Befaling ulydig, naar den da ikke tilsigter en egentlig Forbrydelse efter § 47, vil altid paadrage den Undergivne Ansvar. Men Sagen er, at denne Bestemmelse tillige vil paadrage den Autoritet, som har udstedt et saadant uberettiget Forbud, et Straffansvar. Den Undergivne vil herefter have at forholde sig saaledes, at desom der bliver udstedt et Forbud mod et Møde, som der i Kraft af denne Bestemmelse ikke var Ret til at forbyde, saa har den Undergivne efter min Opfattelse at forholde sig saaledes, at han afholder sig fra at gaa derhen, men i Kraft af denne Bestemmelse vil der ikke alene være Udgang for ham til at klage, men der vil være en Forpligtelse for Autori-